

Socialförsäkringsutskottets betänkande

1978/79:15

med anledning av propositionen 1978/79:75 om vissa pensionsfrågor jämte motioner

Propositionen

I propositionen 1978/79:75 (socialdepartementet) har regeringen föreslagit riksdagen att anta de i propositionen framlagda förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,
3. lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension.

I propositionen föreslås att möjlighet öppnas för dem som uppbär förtidspension att tjäna in pensionspoäng för ATP på förvärvsinkomster vid sidan av pensionen. Samma möjlighet föreslås öppnad även för dem som under en del av ett år har uppburit hel ålderspension. Vidare föreslås att villkoren för beräkning av förtidspension med antagandepoäng mildras liksom att rätten till barnpension för förfluten tid utsträcks till två år före ansökningsmånaden.

Förslag läggs också fram om ändrade regler för utlandssvenskars och invandrades rätt till pension. Storleken av folkpensionen till svenska medborgare som bosätter sig utomlands graderas i förhållande till det antal år under vilka de har varit förvärvsverksamma i Sverige. Utländska medborgare som är bosatta i Sverige tillförsäkras likställdhet med svensk medborgare i fråga om rätt till folkpensionsförmåner under förutsättning att de har varit bosatta en viss tid här i riket. Utländska medborgare föreslås även få möjlighet att återropa övergångsbestämmelserna inom ATP.

Huvuddelen av de nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 1979. De nya reglerna om intjänande av pensionspoäng för ATP träder dock enligt förslaget i kraft den 1 januari 1980.

De i propositionen intagna författningsförslagen är följande.

1 Förslag till Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹
dels att 15 kap. 3 § skall upphöra att gälla,

dels att nuvarande 5 kap. 2 § skall betecknas 5 kap. 6 §,

dels att 5 kap. 1 § och nya 5 kap. 6 §, 9 kap. 6 §, 11 kap. 1, 2, 4 och 6 §§, 13 kap. 2 och 4 §§, 15 kap. 2 §, 16 kap. 4–6 §§, 17 kap. 1 och 4 §§, 18 kap. 15 §, 19 kap. 2, 3, 5 och 9 §§, 21 kap. 2 § samt 22 kap. 2 § skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas fem nya paragrafer, 5 kap. 2–5 §§ och 15 kap. 1 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §

Svensk medborgare, som är bosatt i riket *eller som varit mantalsskriven härstädes för det år varunder han fyllt sextio två år och för de fem åren närmast dessförinnan*, är berättigad till folkpension enligt vad *nedan* sägs.

Svensk medborgare, som är bosatt i riket, är berättigad till folkpension enligt vad *i denna lag* sägs.

2 §

Vid bosättning utom riket är svensk medborgare, som har rätt till tilläggs-pension enligt denna lag, berättigad till folkpension i form av ålderspension, förtidspension eller familjepension ävensom tillägg till pension i form av bartillägg eller handikappersättning. I fall som nu sagts utgår folkpensionsförmånen i förhållande till det antal år, för vilka den pensionsberättigade eller, när fråga är om familjepension, den avlidne vid tilläggs-pensionens beräkning tillgodoräknats pensionspoäng.

Har pensionspoäng tillgodoräknats för minst trettio år, utgår folkpensionsförmånen med oavkortat belopp. I annat fall utgår förmånen med så stor andel därav som svarar mot förhål-

¹ Lagen omtryckt 1977:630.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

landet mellan det antal år, för vilka pensionspoäng tillgodoräknats, och talet trettio.

Till den som har rätt till tilläggs-pension i form av änkepension skall folkpension enligt denna paragraf i form av ålderspension alltid utgå beräknad på grundval av minst det antal år, för vilka den avlidne tillgodoräknats pensionspoäng.

Äro makar båda berättigade till folkpension enligt denna paragraf och skulle pensionen för en av makarna, om endast denne varit berättigad till pension, ha utgått med högre belopp än det sammanlagda beloppet av makarnas enligt andra stycket beräknade pensioner, skall ett tillägg motsvarande skillnaden utgå till pensionerna med fördelning efter förhållandet mellan dessa.

3 §

Vid beräkning av folkpension enligt 2 § skall med år som där avses jämföras

1. år, för vilket bestämmelserna i 11 kap. 6 § första stycket eller 11 kap. 7 § första stycket haft till följd att pensionspoäng icke tillgodoräknats,

2. år före år 1960, för vilket beräknats till statlig inkomstskatt taxerad inkomst eller erlagts sjömansskatt, samt,

3. såvitt gäller person som uppburit ersättning som avses i 11 kap. 2 § fjärde stycket, år före år 1963, för vilket skulle ha beräknats till statlig inkomstskatt taxerad inkomst om skattskyldighet hade förelegat för ersättningen.

Utan hinder av att rätt till tilläggs-

pension icke föreligger utgår folkpension enligt 2 § om antalet år som i denna paragraf sägs, när så erfordras sammanlagt med år för vilka pensionspoäng tillgodoräknats, uppgår till minst tre.

4 §

Den som ej är svensk medborgare, men är bosatt i Sverige, är på samma villkor och med samma tilläggsförmåner som svensk medborgare berättigad till folkpension i form av

a) ålderspension, om han är bosatt i Sverige sedan minst fem år och efter fyllda sexton år har varit bosatt i Sverige under sammanlagt minst tio år,

b) förtidspension eller handikappersättning, om han antingen är bosatt i Sverige sedan minst fem år eller, om han är bosatt i Sverige sedan kortare tid än fem år, har varit normalt arbetsför oavbrutet minst ett år under bosättningstiden,

c) familjepension, antingen om den avlidne omedelbart före sin död hade varit bosatt i Sverige minst fem år och den efterlevande vid dödsfallet var bosatt i Sverige eller om den efterlevande är bosatt i Sverige sedan minst fem år och den efterlevande eller den avlidne vid dödsfallet var bosatt i Sverige,

d) vårdbidrag för barn, om föräldern är bosatt i Sverige sedan minst ett år.

Med bosättningstid likställes, såvitt gäller sjöman, tid för vilken sjömansskatt erlagts.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Den, som kommit i åtnjutande av folkpension enligt vad i 1 § sägs men vars rätt enligt nämnda lagrum upphört, må även i fortsättningen åtnjuta folkpension, därest regeringen för vissa fall så förordnat eller det med hänsyn till omständigheterna skulle framstå såsom oskäligt att indraga pensionen. Vid tillämpning av 6–10, 16, 17 och 20 kap. skall pensionsberättigad som i denna paragraf sägs likställas med försäkrad, även om han icke uppfyller förutsättningarna i 1 kap. 3 § första stycket.

5 §

Förtidspension eller änkepension, vartill rätt föreligger enligt 4 §, ersättes utan hinder av 4 § första stycket a) med ålderspension från och med den månad, varunder den pensionsberättigade fyller sextiofem år.

Barn, för vilket förälder åtnjuter vårdbidrag enligt 4 § första stycket d), är berättigat till förtidspension eller handikappersättning utan hinder av 4 § första stycket b).

6 §

Den, som kommit i åtnjutande av folkpension enligt vad i 1, 4 eller 5 § sägs men vars rätt enligt nämnda lagrum upphört, må även i fortsättningen åtnjuta folkpension, därest regeringen för vissa fall så förordnat eller det med hänsyn till omständigheterna skulle framstå såsom oskäligt att indraga pensionen. Vid tillämpning av 6–10, 16, 17 och 20 kap. skall pensionsberättigad som i denna paragraf sägs likställas med försäkrad, även om han icke uppfyller förutsättningarna i 1 kap. 3 § första stycket.

9 kap.

6 §

Om pensionstillskott, hustrutilllägg och kommunalt bostadstilllägg förordnar regeringen med riksdagen.

Om pensionstillskott, hustrutilllägg och kommunalt bostadstilllägg gälla särskilda bestämmelser.

11 kap.

1 §

Rätt till tilläggs pension grundas på inkomst av förvärvsarbete.

För varje år, varunder någon varit försäkrad enligt 1 kap. 3 § första eller andra stycket, skall för honom enligt

För varje år, varunder någon varit försäkrad enligt 1 kap. 3 § första eller andra stycket, skall för honom enligt

Nuvarande lydelse

vad nedan sägs beräknas pensionsgrundande inkomst på grundval av hans inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete under året. Sådan beräkning skall icke göras för år före det då den försäkrade uppnår sexton års ålder, ej heller för år då den försäkrade avlidit eller för år efter det då han fyllt sextiofyra år eller för tidigare år, varunder han åtnjutit *förtidspension* eller hel ålderspension enligt denna lag.

Föreslagen lydelse

vad nedan sägs beräknas pensionsgrundande inkomst på grundval av hans inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete under året. Sådan beräkning skall icke göras för år före det då den försäkrade uppnår sexton års ålder, ej heller för år då den försäkrade avlidit eller för år efter det då han fyllt sextiofyra år eller för tidigare år, varunder han *för hela året* åtnjutit hel ålderspension enligt denna lag.

2 §

Med inkomst av anställning avses den lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad, som försäkrad åtnjutit såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst. Till sådan inkomst hänföres dock icke från en och samme arbetsgivare åtnjuten lön som under ett år ej uppgått till femhundra kronor. Såsom inkomst av anställning anses även

a) sjukpenning enligt denna lag eller lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den mån ersättningen träder i stället för försäkrads inkomst såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst.

b) föräldrapenning,

c) vårdbidrag enligt 9 kap. 4 §,

d) dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa,

e) kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd,

f) utbildningsbidrag under arbetsmarknadsutbildning i form av dagpenning och stimulansbidrag,

g) timstudiestöd, inkomstbidrag och vuxenstudiebidrag enligt studiestödslagen (1973:349),

h) delpension enligt lagen (1975:380) om delpensionsförsäkring,

i) dagpenning till värnpliktiga, vapenfria tjänstepliktiga och elever i bistånds- och katastrofutbildning under repetitionsutbildning, läkare under försvarsmedicinsk tjänstgöring samt civilförsvarspliktiga,

j) utbildningsbidrag för doktorander,

k) timersättning vid grundläggande utbildning för vuxna,

l) livränta som utgår enligt lagen om arbetsskadeförsäkring eller *eljest* bestämmes med tillämpning av sag-

l) livränta enligt 4 kap. lagen om arbetsskadeförsäkring eller *motsvarande livränta* som bestämmes med

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

da lag.

tillämpning av sagda lag.

I fråga om ersättning i penningar eller naturaförmåner som i första stycket sägs för arbete som någon utfört för annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst skall vad i 3 kap. 2 § andra stycket sägs äga motsvarande tillämpning.

Vid beräkning av inkomst av anställning skall hänsyn tagas till lön eller annan ersättning, som försäkrad åtnjutit från arbetsgivare, vilken är bosatt utom riket eller är utländsk juridisk person, endast i fall då den försäkrade sysselsatts här i riket eller tjänstgjort som sjöman ombord på svenskt handelsfartyg. Vad i detta stycke sägs skall icke gälla beträffande lön till svensk medborgare, såframt svenska staten eller, där lönen härrör från utländsk juridisk person, svensk juridisk person, som äger ett bestämmande inflytande över den utländska juridiska personen, enligt av riks försäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för avgift till försäkringen för tilläggspension enligt 19 kap. 1 §.

Hänsyn skall ej heller tagas till lön eller annan ersättning från främmande makts härvarande beskickning eller lönade konsulat eller från arbetsgivare, vilken tillhör beskickning eller konsulat som nu sagts och icke är svensk medborgare. Vad i detta stycke sägs skall icke gälla beträffande lön till svensk medborgare eller den som utan att vara svensk medborgare är bosatt i riket, såframt utländsk beskickning här i riket enligt av riks försäkringsverket godtagen förbindelse har att svara för avgift till försäkringen för tilläggspension enligt 19 kap. 1 §.

Den som åtagit sig förbindelse enligt tredje eller fjärde stycket skall anses såsom arbetsgivare.

4 §

Till grund för beräkning av inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete under visst år skall läggas den försäkrades taxering till statlig inkomstskatt avseende nämnda år. Avser taxeringen beskattningsår som ej sammanfaller med kalenderår, skall inkomst under beskattningsåret anses hava åtnjutits under det kalenderår, som närmast föregått taxeringsåret.

Närmare bestämmelser rörande beräkningen av inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete beslutas av *regeringen med riksdagen*.

Närmare bestämmelser rörande beräkningen av inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete beslutas av *riksdagen särskilt*.

Angående beräkningen av inkomst av anställning, för vilken den försäkrade icke är skattskyldig här i riket eller för vilken den försäkrade har att erlagga sjömansskatt, stadgas särskilt.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 §

För varje år, för vilket pensionsgrundande inkomst fastställts för försäkrad, skall pensionspoäng tillgodoräknas honom. I den mån pensionsgrundande inkomst härrör från inkomst av annat förvärvsarbete må dock pensionspoäng tillgodoräknas den försäkrade endast såvida tilläggs-pensionsavgift enligt 19 kap. 3 § för året till fullo erlagts inom föreskriven tid. Utan hinder av att sådan avgiftsbetalning icke skett skall pensionspoäng tillgodoräknas den försäkrade för de båda år som närmast föregått det då pension vid bifall till ansökningen skulle börja utgå. Pensionspoäng skall vidare alltid tillgodoräknas för pensionsgrundande inkomst härrörande från inkomst som avses i 3 § första stycket d).

Pensionspoäng som i första stycket sägs är den pensionsgrundande inkomsten delad med det vid årets ingång gällande basbeloppet. Pensionspoäng beräknas med två decimaler.

Har försäkrad under minst halva året åtnjutit halv eller två tredjedelar av hel förtidspension enligt 13 kap. 2 §, skall han, utöver pensionspoäng enligt första stycket tillgodoräknas, om han åtnjutit halv förtidspension, hälften och, om han åtnjutit två tredjedelar av hel förtidspension, två tredjedelar av det poängmedeltal som avses i andra stycket av nämnda paragraf. Vad nu sagts skall icke gälla om pensionen enligt 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring är samordnad med livränta. Är endast en del av pensionen samordnad med livräntan, beaktas dock så stor del av poängmedeltalet som svarar mot förhållandet mellan den del av pensionen, som icke är samordnad med livräntan, och pensionen.

Har försäkrad under olika tider av året åtnjutit hel förtidspension, två tredjedelar av hel förtidspension eller halv förtidspension, skall vid tillämpning av tredje stycket den pension som utgått under den längsta tiden anses ha utgått under hela tiden. Har pensionerna utgått under lika lång tid

Nuvarande lydelse

6 § tredje stycket

För år, varunder försäkrad åtnjutit förtidspension enligt 13 kap. 2 §, skall den försäkrade tillgodoräknas pensionspoäng motsvarande vad enligt nämnda paragraf skall antagas hava tillgodoräknats honom för samma år.

Uppgår den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst vid tidpunkten för pensionsfallet lägst till ett belopp som motsvarar det vid årets ingång gällande basbeloppet, eller har pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för minst *tre* av de fyra år, som närmast föregått det år då pensionsfallet inträffar, skall förtidspension utgå med tillämpning av bestämmelserna i andra stycket. Detsamma skall gälla då vid tidpunkten för pensionsfallet sjukpenninggrundande inkomst uppgående till belopp som nu sagts icke fastställts, men skulle ha fastställts, därest den allmänna försäkringskassan haft kännedom om samtliga de förhållanden som skola ligga till grund för fastställandet.

Hel förtidspension motsvarar den tilläggspension i form av ålderspension, som skulle tillkomma den försäkrade, därest sådan pension skulle börja utgå från och med den månad varunder han fyller sextiofem år. Härvid skall ålderspensionen beräknas under antagande att den försäkrade för varje år från och med det då förtidspensionen börjar utgå till och med det då han uppnår sextiofyra års ålder tillgodoräknats pensionspoäng motsvarande medeltalet av de pensionspoängtal, vilka tillgodoräknats honom under de fyra år som

Föreslagen lydelse

av året, skall den för den försäkrade gynnsammaste beräkningsgrunden tillämpas.

Oavsett bestämmelserna i denna paragraf skall försäkrad för år, varunder han åtnjutit förtidspension enligt 13 kap. 2 §, alltid tillgodoräknas lägst pensionspoäng motsvarande vad enligt nämnda paragraf skall antagas hava tillgodoräknats honom för samma år.

13 kap.

2 §

Uppgår den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst vid tidpunkten för pensionsfallet lägst till ett belopp som motsvarar det vid årets ingång gällande basbeloppet, eller har pensionspoäng tillgodoräknats den försäkrade för minst *två* av de fyra år, som närmast föregått det år då pensionsfallet inträffar, skall förtidspension utgå med tillämpning av bestämmelserna i andra stycket. Detsamma skall gälla då vid tidpunkten för pensionsfallet sjukpenninggrundande inkomst uppgående till belopp som nu sagts icke fastställts, men skulle ha fastställts, därest den allmänna försäkringskassan haft kännedom om samtliga de förhållanden som skola ligga till grund för fastställandet.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

närmast föregått det år då pensionsfallet inträffade eller, om pensionen därigenom blir större, under samtliga år från och med det då han fyllt sexton år till och med det som närmast föregått pensionsfallet. Vid beräkningen av nämnda medeltal bortses från de år intill ett antal av hälften, för vilka pensionspoäng ej tillgodoräknats den försäkrade eller för vilka poängtalet är lägst.

Pension enligt denna paragraf må ej utgå, om undantagande enligt 11 kap. 7 § ägde giltighet för den försäkrade då pensionsfallet inträffade samt undantagandet tillika föranlett, att den försäkrade för något av de fyra närmast föregående åren gått förlustig mer än en pensionspoäng. Ej heller må pension som nu sagts utgå, om den försäkrade vid sextiofem års ålder icke kan komma i åtnjutande av ålderspension enligt 12 kap.

4 §

Om förtidspension utgår för tid efter det att ålderspension med stöd av 12 kap. 3 § upphört att utgå, skall förtidspensionen minskas med motsvarande tillämpning av 12 kap. 3 och 4 §§.

Vid beräkning av förtidspension skall hänsyn icke tagas till pensionspoäng som enligt 11 kap. 6 § första och tredje styckena tillgodoräknats den försäkrade för tid då förtidspension enligt denna lag utgått med anledning av samma inkomstförlust.

15 kap.

1 a §

Är försäkrad, som ej är svensk medborgare, född under år 1923 eller tidigare, skall vid tillämpning av 12 kap. 2 § första stycket från talet trettio avräknas det antal år före år 1960, för vilka till statlig inkomstskatt taxerad inkomst beräknats för honom.

Avräkning får ske med högst tio år. Är den försäkrade född under något av åren 1915–1923 minskas dock det antal år som får avräknas med ett för varje år som han är född senare än år 1914.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 §

För försäkrad, som är född under något av åren 1911–1927, skall vid tillämpning av 11 kap. 1 § andra stycket pensionsgrundande inkomst beräknas även för det år varunder han fyllt sextiofem år, dock ej för det fall han under nämnda år åtnjutit *förtidspension enligt denna lag eller hel ålderspension enligt 6 kap. 1 § tredje stycket eller 12 kap. 1 § tredje stycket.*

Beräkning av förtidspension skall under förutsättningar som angivas i 13 kap. 2 § för försäkrad som avses i denna paragraf ske under antagande att den försäkrade tillgodoräknats pensionspoäng även för det år då han uppnår sextiofem års ålder.

Vid beräkning av ålderspension som avses i 12 kap. 1 § första stycket skall, om pensionen därigenom blir större, försäkrad som avses i denna paragraf tillgodoräknas pensionspoäng som om han blivit berättigad till förtidspension enligt 13 kap. 1 § från och med januari månad det år han uppnår sextiofem års ålder.

3 §

Är pensionsberättigad ej bosatt i riket, må riksförsäkringsverket med hans samtycke utbyta tilläggs pension till honom mot ett engångsbelopp, motsvarande lägst fyrtio procent av kapitalvärdet av den pension vartill han är berättigad. Har utbyte ägt rum, föreligger ej rätt till vidare ersättning på grundval av pensionspoäng, som dessförinnan tillgodoräknats den försäkrade. Grunderna för beräkningen av kapitalvärde som nu sagts fastställas av regeringen.

16 kap.

4 §

Pension utgives månadsvis.

Pension utgives månadsvis. *Är den pensionsberättigade ej bosatt i riket, kan dock riksförsäkringsverket*

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

med hans samtycke förordna att pensionen skall utgivas på annat sätt än nu sagts, om skäl föreligga därtill.

Vid beräkning av pensionsbelopp för månad skall den åerspension, från vilken beräkningen utgår, avrundas till närmaste hela kronotal, som är jämnt delbart med tolv. Är åerspensionsbeloppet lägre än tolv kronor, bortfaller pensionen för den månad som beräkningen avser. Vid tillämpning av vad nu sagts skola samtliga den pensionsberättigade tillkommande pensionsförmåner anses som en pension. Avrundning skall i första hand göras å folkpension enligt 6, 7 eller 8 kap.

5 §

Ålderspension utgår från och med den månad varunder den försäkrade fyller sextiofem år eller, om han önskar att pensionen skall börja utgå tidigare eller senare, från och med den månad som angives i pensionsansökningen.

Förtidspension, barn tillägg, handikappersättning och vårdbidrag utgår från och med den månad, varunder rätt till förmånen inträtt. I fall som avses i 1 § andra stycket utgår dock förtidspension från och med månaden näst efter den, då beslutet om pension meddelats.

Familjepension utgår från och med den månad då den försäkrade avlidit eller, om han vid sin död åtnjöt ålderspension eller förtidspension, från och med månaden näst efter den, varunder dödsfallet inträffat.

Inträder rätt till ålderspension eller familjepension vid annan tidpunkt än som åsyftas i första och tredje styckena, utgår pensionen från och med den månad, varunder rätten inträtt.

Pension må ej utgå för längre tid tillbaka än tre månader före ansökningsmånaden.

Pension må ej utgå för längre tid tillbaka än tre månader eller, såvitt gäller barnpension, två år före ansökningsmånaden.

Vid utbetalning av folkpension för förfluten tid till försäkrad, vars make uppbär folkpension, skall pensionen så minskas, att det sammanlagda beloppet för båda makarna motsvarar vad som skall utgå enligt 6 kap. 2 § eller 7 kap. 4 §.

Från det belopp som först förfaller till betalning efter beslut om barnpension enligt 8 kap. 5 § skall avdragas vad som enligt 9 kap. 1 § utbetalats i barn tillägg för den tid som pensionsbe-

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

loppet avser utöver vad som skulle ha utgått om pensionsbeslutet förelegat vid utbetalningen av barntillägget. På motsvarande sätt skall avdrag göras från barnpension enligt 14 kap. 4 § för vad som utbetalats med för högt belopp i änkepension enligt 14 kap. 2 §.

6 §

6 § andra stycket

Ändring av pension i andra fall än i första stycket sägs skall gälla från och med månaden näst efter den varunder anledning till ändringen uppkommit.

Ändring av pension skall gälla från och med månaden näst efter den varunder anledning till ändringen uppkommit.

6 § första stycket

Vad i 1 § första, andra och fjärde styckena, 2 §, 3 § första stycket samt 5 § andra och sista styckena stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ökning av förtidspension.

Vad i 1 § första, andra och fjärde styckena, 2 § samt 3 § första stycket stadgas skall äga motsvarande tillämpning i fråga om ökning av pension. I fall då ökning av pension kräver ansökan av den pensionsberättigade skall 5 § femte stycket äga motsvarande tillämpning.

Vad i denna paragraf stadgas skall ej äga tillämpning i fråga om ändring av pension i anledning av förändring av basbeloppet.

17 kap.

1 §

Det pensionsbelopp, som först förfaller till betalning efter beviljande av förtidspension, skall minskas med den försäkrade tillkommande sjukpenning enligt denna lag i den mån pension och sjukpenning belöpa på samma månad. Beviljas förtidspensionen att utgå i omedelbar anslutning till sjukbidrag, skall minskning dock göras endast å belopp, varmed pensionen i anledning av ytterligare nedsättning av

Det pensionsbelopp, som först förfaller till betalning efter beviljande av förtidspension, skall minskas med den försäkrade tillkommande sjukpenning enligt denna lag i den mån pension och sjukpenning belöpa på samma månad. *Minskning som nu sagts skall ske även med sjukpenning som utgår enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgår enligt annan författning eller på*

Nuvarande lydelse

den försäkrades förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom förvärvsarbete överstiger sjukbidraget. I första hand minskas folkpension.

Föreslagen lydelse

grund av regeringens förordnande. Beviljas förtidspensionen att utgå i omedelbar anslutning till sjukbidrag, skall minskning dock göras endast å belopp, varmed pensionen i anledning av ytterligare nedsättning av den försäkrades förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom förvärvsarbete överstiger sjukbidraget. I första hand minskas folkpension.

Har vid omprövning jämlikt 3 kap. 5 § första stycket c) befunnits att den försäkrade även efter det pensionen beviljats är berättigad att vid sjukdom uppbära sjukpenning, skall för dag, då hel sjukpenning utgivits, sjukpenningen föranleda minskning av pensionen endast i den mån den överstiger vad som skulle hava utgått om sjukdomsfallet inträffat efter det pensionen beviljats.

Vad i första och andra styckena sägs skall äga motsvarande tillämpning beträffande belopp, varmed förtidspension ökas i anledning av ytterligare nedsättning i den försäkrades förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom förvärvsarbete.

4 §

Har pensionsberättigad i väsentlig mån erhållit sin försörjning av allmänna medel, må den myndighet som tillhandahållit försörjningen uppbära sådan del av det pensionsbelopp som först förfaller till betalning efter beslut om pension som motsvarar vad myndigheten visar sig ha utgivit för den pensionsberättigades samt hans makes och minderåriga barns försörjning för den tid som pensionsbeloppet avser.

Från det belopp som först förfaller till betalning efter beslut om barnpension enligt 8 kap. 5 § skall avdragas vad som enligt lagen (1964:143) om bidragsförskott utbetalats i bidragsförskott för den tid som pensionsbeloppet avser utöver vad som skulle ha utgått om pensionsbeslutet förelegat vid utbetalningen av bidragsförskottet.

Har livränta som utgår enligt eller eljest bestämts med tillämpning av lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring utgivits till någon som beviljas pension enligt denna lag, skall från det pensionsbelopp som först förfaller till betalning avdragas vad som utgivits i livränta utöver vad som skulle ha

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

*utgått om pensionsbeslutet förelegat
vid utbetalningen av livräntan.*

Har pensionsberättigad uppburit dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller kontant arbetsmarknadsstöd enligt lagen (1973:371) om kontant arbetsmarknadsstöd, skall det pensionsbelopp som först förfaller till betalning efter beslut om ålderspension eller förtidspension minskas med den del av arbetslöshetsstödet, som visas ha utgivits för tid som pensionsbeloppet avser, utöver vad som skulle ha utgått om pensionsbeslutet förelegat vid utbetalningen av stödet. Vad nu sagts skall, när kontant arbetsmarknadsstöd utgått, gälla även efter beslut om änkepension.

Har delpension enligt lagen (1975:380) om delpensionsförsäkring utgått till någon som beviljas ålderspension eller förtidspension enligt denna lag, skall det pensionsbelopp som först förfaller till betalning efter beslutet minskas med delpensionsbelopp som avser samma tid som ålders- eller förtidspensionen.

Vad i denna paragraf föreskrives skall äga motsvarande tillämpning vid beslut om ökning av pension eller upphävande av förordnande som avses i 16 kap. 3 § andra stycket.

18 kap.

15 §

Då bokslut är uppgjort för allmän försäkringskassa, skall vad av kassans inkomster avseende sjukförsäkring enligt 2–4 kap. ej åtgått för löpande utgifter under det år bokslutet avser avsättas till en fond för den obligatoriska sjukförsäkringen.

Fondens kapital och avkastning må tagas i anspråk allenast i den mån kassans inkomster avseende försäkringen ej förslå till täckande av löpande utgifter.

Angående förvaltningen av fond *Fonden förvaltas enligt grunder som avses i denna paragraf förordnar riksdagen fastställer särskilt. regeringen med riksdagen.*

19 kap.

2 §

Försäkrad, som vid utgången av visst år är inskriven hos allmän försäkringskassa och ej fyllt sextiofem år och ej heller för *december månad* samma år åtnjutit *ålderspension eller förtidspension* enligt denna lag, skall för nämnda år till kassan *erlägga sjukförsäkringsav-*

Försäkrad, som vid utgången av visst år är inskriven hos allmän försäkringskassa och ej fyllt sextiofem år och ej heller för *någon del* av samma år åtnjutit *hel förtidspension* enligt denna lag *eller för hela året åtnjutit hel ålderspension* enligt *samma lag*, skall för nämnda år till

Nuvarande lydelse

gift under förutsättning att han under året haft inkomst av annat förvärvsarbete enligt 3 kap. 2 §.

Föreslagen lydelse

kassan erlägga sjukförsäkringsavgift under förutsättning att han under året haft inkomst av annat förvärvsarbete enligt 3 kap. 2 §.

2 §

Vid beräkning av avgift enligt första stycket äger 3 § andra och fjärde styckena samt 11 kap. 4 § motsvarande tillämpning.

3 §

Försäkrad, som vid utgången av visst år är inskriven hos allmän försäkringskassa, skall för nämnda år erlägga socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen under förutsättning att han under året haft inkomst av annat förvärvsarbete enligt 11 kap. 3 §. Avgift erlägges dock ej av den som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder och ej heller av den som för december månad samma år åtnjutit ålderspension eller förtidspension enligt denna lag.

Försäkrad, som vid utgången av visst år är inskriven hos allmän försäkringskassa, skall för nämnda år erlägga socialförsäkringsavgift till folkpensioneringen under förutsättning att han under året haft inkomst av annat förvärvsarbete enligt 11 kap. 3 §. Avgift erlägges dock ej av den som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder och ej heller av den som för någon del av samma år åtnjutit hel förtidspension enligt denna lag eller för hela året åtnjutit hel ålderspension enligt samma lag.

Vid beräkning av avgift enligt första stycket tages icke hänsyn till inkomst som för år räknat ej uppgått till femhundra kronor.

Försäkrad, för vilken för visst år fastställts pensionsgrundande inkomst på grundval av inkomst av annat förvärvsarbete, skall för nämnda år erlägga tilläggs pensionsavgift å den pensionsgrundande inkomsten, i vad denna härrör från inkomst av annat förvärvsarbete.

Avgift erlägges icke för inkomst, som avses i 11 kap. 3 § första stycket d).

5 §

Avgift till försäkringen för tilläggspension enligt 1 § samt tilläggs pensionsavgift enligt 3 § skola utgå efter en procentsats, som fastställs av regeringen med riksdagen. Pro-

Avgift till försäkringen för tilläggspension enligt 1 § samt tilläggs pensionsavgift enligt 3 § skola utgå efter en procentsats, som fastställs i särskild lag. Procentsatsen skall vara

Nuvarande lydelse

centsatsen skall vara så avvägd att avgifterna i förening med andra tillgängliga medel förslå till bestridande av pensionsutbetalningar, förvaltningskostnader och andra försäkringen för tilläggs pension åvilande utgifter ävensom till den fondering som finnes erforderlig.

Beslut om den procentsats, som skall tillämpas för visst år, skall fattas senast under året dessförinnan. Riksförsäkringsverket åligger att vart femte år framlägga förslag beträffande procentsatserna under nästföljande sju år, i den mån uttaget icke redan beslutats.

De avgifter, som avses i första stycket, skola ingå till en fond, benämnd allmänna pensionsfonden, med vars tillgångar kostnaderna för försäkringen för tilläggs pension skola bestridas.

Allmänna pensionsfonden förvaltas på sätt regeringen med riksdagen förordnar.

Föreslagen lydelse

så avvägd att avgifterna i förening med andra tillgängliga medel förslå till bestridande av pensionsutbetalningar, förvaltningskostnader och andra försäkringen för tilläggs pension åvilande utgifter ävensom till den fondering som finnes erforderlig.

Beslut om den procentsats, som skall tillämpas för visst år, skall fattas senast under året dessförinnan. Riksförsäkringsverket åligger att vart femte år framlägga förslag beträffande procentsatserna under nästföljande sju år, i den mån uttaget icke redan beslutats.

De avgifter, som avses i första stycket, skola ingå till en fond, benämnd allmänna pensionsfonden, med vars tillgångar kostnaderna för försäkringen för tilläggs pension skola bestridas.

Allmänna pensionsfonden förvaltas enligt grunder som riksdagen fastställer särskilt.

9 §

Om debitering och uppbörd av avgifter enligt 1 § samt av tilläggs pensionsavgifter enligt 3 § ävensom angående befrielse i vissa fall från skyldighet att erlægga avgift av sistnämnda slag förordnar regeringen med riksdagen.

Om debitering och uppbörd av avgifter enligt 1 § samt av tilläggs pensionsavgifter enligt 3 § ävensom angående befrielse i vissa fall från skyldighet att erlægga avgift av sistnämnda slag gälla särskilda bestämmelser.

21 kap.

2 §

Närmare förutsättningar och villkor för försäkring som i 1 § sägs bestämmas av regeringen.

Till allmän försäkringskassa utgår statsbidrag för den frivilliga försäkringen enligt vad regeringen med riksdagen beslutar.

Till allmän försäkringskassa utgår statsbidrag för den frivilliga försäkringen enligt särskilda bestämmelser.

Då bokslut är uppgjort för allmän försäkringskassa, skall vad av inkomsterna för den frivilliga försäkringen ej åtgått för löpande utgifter under det år bokslutet avser avsättas till en särskild fond för den frivilliga sjukförsäkringen. Angående denna fond skall vad som stadgas i 18 kap. 15 § andra och tredje styckena äga motsvarande tillämpning.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

22 kap.

2 §

Försäkringstekniska grunder för den frivilliga pensionsförsäkringen fastställas av regeringen, varvid bestämmelserna i 264 § 1 mom. lagen om försäkringsrörelse skola äga tillämpning.

De erlagda avgifterna ingå till en fond, benämnd fonden för den frivilliga pensionsförsäkringen, vilken förvaltas och användes enligt *de* grunder som bestämmas av regeringen med riksdagen.

De erlagda avgifterna ingå till en fond, benämnd fonden för den frivilliga pensionsförsäkringen, vilken förvaltas och användes enligt grunder som riksdagen fastställer särskilt.

Om regelbundet återkommande försäkringsteknisk undersökning av den frivilliga pensionsförsäkringen förordnar regeringen.

Denna lag träder i kraft, såvitt avser 5 kap. 1–6 §§, 9 kap. 6 §, 11 kap. 4 §, 13 kap. 2 §, 15 kap. 1 a och 3 §§, 16 kap. 4–6 §§, 17 kap. 1 och 4 §§, 18 kap. 15 §, 19 kap. 5 och 9 §§, 21 kap. 2 § samt 22 kap. 2 § den 1 juli 1979, och i övrigt den 1 januari 1980.

1. Den som är född år 1929 eller tidigare, så ock den som är född senare men vid lagens ikraftträdande uppbär folkpension, får för rätt till folkpension vid bosättning utom riket åberopa äldre bestämmelser i 5 kap.

2. Den som gör anspråk på pension med åberopande av de nya bestämmelserna i 5 kap. och 15 kap. 1 a § skall göra ansökan hos allmän försäkringskassa och, i den mån det behövs, styrka att förutsättningarna för pensionsrätt föreligger.

3. Äldre bestämmelser i 13 kap. 2 §, 16 kap. 5 § och 17 kap. 1 och 4 §§ äger alltjämt tillämpning på pensionsfall som har inträffat före ikraftträdandet.

4. Äldre bestämmelser i 16 kap. 6 § äger alltjämt tillämpning i fall då anledning till ändring av pension uppkommit före ikraftträdandet.

5. Äldre bestämmelser i 19 kap. 2 och 3 §§ gäller fortfarande i fråga om avgift som belöper på tid före ikraftträdandet.

6. Förekommer i lag eller annan författning hänvisning till föreskrift som har ersatts genom bestämmelse i denna lag, tillämpas i stället den nya bestämmelsen.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall införas en ny paragraf, 3 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

Pensionsgrundande inkomst behöver icke fastställas om pensionspoängen beräknad enligt 11 kap. 6 § första och tredje styckena lagen (1962:381) om allmän försäkring uppenbarligen skulle understiga pensionspoäng som avses i sista stycket samma paragraf och tilläggsavgift enligt 19 kap. 3 § nämnda lag ej heller skall påföras den försäkrade för året.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

¹ Lagen omtryckt 1976:1015. Senaste lydelse av lagens rubrik 1976:1015.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Där ej annat följer av vad ovan sägs skall vad i lagen om allmän försäkring eller eljest är stadgat om folkpension äga motsvarande tillämpning med avseende å förmån enligt denna lag.

Föreslagen lydelse

13 §

Där ej annat följer av vad ovan sägs skall vad i lagen om allmän försäkring eller eljest är stadgat om folkpension äga motsvarande tillämpning med avseende å förmån enligt denna lag. *Ökning av kommunalt bostadstillägg skall dock gälla från och med den månad varunder anledning till ökningen uppkommit.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1979.

¹ Lagen omtryckt 1976:1014.

Motionerna

Motioner väckta med anledning av propositionen

I motionen 1978/79:1222 av Sven Aspling m. fl. (s) hemställs att riksdagen

1. avslår regeringens förslag att vid beräkning av folkpension vid bosättning utomlands även beakta år då en person genom undantagande eller underlåten avgiftsbetalning stått utanför ATP,

2. ger regeringen som sin mening till känna vad i motionen anförts om standardsäkring av arbetskadellivräntorna och vissa äldre livräntor,

3. begär förslag av regeringen om slopande av reglerna om undantagande inom ATP-systemet.

I motionen 1978/79:1235 av Gördis Hörnlund (s) och Doris Håvik (s) hemställs att riksdagen beslutar att när det gäller barnpension till invandrarbarn samma tidsregel bör gälla som för utbetalning av bidragsförskott till invandrarbarn.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden vid riksmötet 1977/78

I motionen 1977/78:692 av Rolf Hagel (apk) och Alf Lövenborg (apk) hemställs att riksdagen begär förslag från regeringen om sådana lagändringar att alla i Sverige bosatta invandrare får rätt till pension.

I motionen 1977/78:1065 av Gördis Hörnlund m. fl. (s) hemställs att riksdagen hos regeringen begär att förslag om barnpension till dem som nu inte kan få barnpension därför att de ej har svenskt medborgarskap eller ej omfattas av konvention snarast föreläggs riksdagen.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden vid riksmötet 1978/79

I motionen 1978/79:356 av Ulla Ekelund (c) hemställs att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i lagen om allmän försäkring att utländskt barn, som i adoptionssyfte placeras i ett hem, betraktas som adopterat redan från ankomsten till hemmet när det gäller sociala förmåner.

I motionen 1978/79:702 av Anita Gradin m. fl. (s) hemställs att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag till åtgärder för tillgodoseende av rätt till barnpension m. m. till utländska blivande adoptivbarn i Sverige.

I motionen 1978/79:704 av Britta Hammarbacken m. fl. (c) hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla om förslag till uppräknings ersättning till äldre skadefall i enlighet med vad som i motionen anförts.

I motionen 1978/79:710 av Margit Odelsparr (c) och Martin Olsson (c) hemställs att riksdagen hos regeringen begär en översyn av ersättningsfrågorna rörande äldre skador som regleras i militärsättningslagen med beaktande av de synpunkter som framförts i motionen.

I motionen 1978/79:875 av Kjell Nilsson (s) och Doris Håvik (s) hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla att bestämmelserna om rätten till handikappersättning snarast ses över.

I motionen 1978/79:1249 av Jörgen Ullenhag (fp) hemställs att riksdagen hos regeringen begär

1. att reglerna för utbetalning av ålderspension förenklas,
2. att regeln att den lagliga ålderspensionen endast kan betalas tre månader retroaktivt från ansökan avskaffas.

I motionen 1978/79:2150 (jfr 1978/79:2148) av Rolf Hage (apk) och Alf Lövenborg (apk) hemställs att riksdagen begär att regeringen tillser att alla, oavsett nationalitet, får samma möjligheter att erhålla pension och vid flyttning utomlands får rätt att erhålla pension där.

Utskottet

Inledning

I betänkandet (SOU 1977:46) Pensionsfrågor m. m. redovisar pensionskommittén sina överväganden på en rad områden inom socialförsäkringarna. Kommittén lägger samtidigt fram förslag bl. a. om ökade möjligheter att tjäna in tilläggs pension, om förlängd retroaktivtid för barnpension och om ändrade regler för utlandssvenskars och invandrares rätt till pension. Dessa förslag behandlas i föreliggande proposition. Kommittén föreslår vidare i sitt betänkande att livräntor från arbetsskadeförsäkringen standardsäkras och att undantagandeinstitutet inom ATP-systemet slopas samt att enhetliga regler skall gälla för beräkning av socialförsäkringsavgifter. Kommitténs förslag i dessa delar avser departementschefen enligt uttalande i propositionen att återkomma till när beredningen av dem har avslutats i departementet.

Förslagen i propositionen överensstämmer i huvudsak med kommitténs förslag. När det gäller rätten att tjäna in tilläggs pension innebär propositionen att den som uppbär förtidspension eller den som under del av år har gjort ett förtida uttag av hel ålderspension får möjlighet att tjäna in pensionspoäng på förvärvsinkomster vid sidan av pensionen. Dessutom mildras villkoren för beräkning av förtidspension med antagandepoäng. Utskottet, som tillstyrker förslagen, vill särskilt uttrycka sin tillfredsställelse över att försäkrade som uppbär förtidspension nu får möjlighet att tjäna in ATP.

Förslaget om att retroaktivtiden för barnpension bör förlängas från tre månader till två år grundar sig på en begäran från utskottet. I betänkandet SfU 1975/76:3 framhöll utskottet att det var angeläget att förhindra rättsförluster

när det gäller barnpensionsförmåner och förordade en ändring av retroaktiv-tiden. Utskottet biträder förslaget i propositionen.

Genom tilläggsdirektiv fick pensionskommittén i uppdrag att utreda vissa frågor rörande utlandssvenskars och invandrares rätt till folkpension och ATP. I direktiven redogjordes för principerna i den av riksdagen godkända konventionen mellan Sverige och Österrike om social trygghet (prop. 1975/76:51, SfU 1975/76:20, rskr 165). I den nu förevarande propositionen erinras bl. a. om att denna konvention utgör det första exemplet på strävandena att tillskapa tidsmässiga och ändamålsenliga socialförsäkringskonventioner. De principer som ligger till grund för konventionen avses så långt det är möjligt och befogat bli tillämpade i framtida överenskommelser. Avtal, utformade efter mönster av Österrikekonventionen, har därefter träffats med bl. a. Västtyskland, Grekland, Jugoslavien, Portugal och Schweiz. En närmare redogörelse för innehållet i konventionen lämnas i propositionen på s. 32-33.

För att en svensk medborgare skall ha rätt att uppbära folkpension utomlands krävs att han har varit mantalsskriven här mellan 57 och 62 års ålder. Kommittén föreslår att denna regel, som ofta mött kritik, upphävs och ersätts med en rätt till folkpension utomlands enligt principerna i Österrikekonventionen, dvs. att folkpension i huvudsak utgår i förhållande till intjänad rätt inom ATP. Med vissa kompletteringar ansluter propositionen till kommitténs förslag.

Pensionskommittén föreslår vidare ett lagfäst minimiskydd för invand- rares rätt till folkpension vid bosättning i Sverige. Denna rätt har tidigare reglerats enbart genom konventioner. När det gäller kvalifikationstiderna är propositionens förslag på vissa punkter gynnsammare än kommitténs. I propositionen föreslås villkor som överensstämmer med de krav på vistel- setid som gäller enligt Österrikekonventionen.

Kommittén lägger också fram förslag om möjligheter för invandrare att vid ATP-beräkningen få tillgodoräkna sig yrkesverksamma år före år 1960 för att på så sätt kunna bli jämställda med svenska medborgare som tillhör de s. k. övergångsgenerationerna inom ATP. Propositionen följer här kommitténs förslag.

Utskottet behandlar i det följande främst de delar av propositionen som rör utlandssvenskars och invandrares rätt till pension och som har föranlett motionsyrkanden. Utskottet behandlar också vissa motionsyrkanden med anknytning till de frågor som tagits upp i propositionen eller i pensionskom- mitténs förslag.

Retroaktivtid för pension m. m.

För att pension skall beviljas fordras i regel att försäkrad gör en ansökan hos försäkringskassan. Pensionen kan utgå retroaktivt, dock längst för tre månader före ingången av den månad under vilken ansökan gjordes hos

försäkringskassan.

Som inledningsvis nämnts föreslås i propositionen att retroaktivtiden för barnpension skall utsträckas till två år. Utskottet har tidigare tillstyrkt detta förslag. I anslutning till förslaget behandlar utskottet motionen 1978/79:1249 av Jörgen Ullenhag. Motionären anser att den byråkratiska process med underrättelse, ansökningshandling och beslut som föregår en utbetalning av ålderspension vid 65 års ålder inte kan motiveras. Han framhåller vidare att regeln om att ålderspension bara kan betalas ut för tre månader tillbaka innebär att enskilda kan gå miste om pension från 65 års ålder därför att de inte har iakttagit vissa formella bestämmelser. Motionären begär att reglerna om utbetalning av ålderspension förenklas och att tremånadersgränsen för retroaktiv utbetalning av ålderspension avskaffas.

En utgångspunkt för motionen synes vara att den försäkrade vill att ålderspension skall utgå fr. o. m. 65 år. Även om detta förhållande är vanligast förekommande kan det inte uteslutas att en försäkrad önskar ta ut sin pension antingen vid en tidigare eller en senare tidpunkt i enlighet med de ökade möjligheter till rörlig pensionsålder som nu föreligger. Ansökningsförfarandet fungerar också som en kontroll och kan för den försäkrade innebära en impuls till att ta upp frågor om inkomstprövade förmåner i form av bostadstillägg och hustrutillägg. Det är därför enligt utskottets uppfattning erforderligt att en ansökan regelmässigt föregår utbetalning av ålderspension. Pensionskommittén övervägde i enlighet med sitt uppdrag om retroaktivtiden skulle ändras även för andra pensionsförmåner än barnpension. Kommittén påpekade därvid att en ansökan om ålderspension som kommer in senare än tre månader efter den månad den försäkrade fyllt 65 år medför att han får tillgodoräkna sig pension enligt bestämmelserna om uppskjutet uttag. Pensionen ökas alltså med 0,6 % för varje månad som, då pensionen börjar utgå, har förflutit från ingången av den månad då den försäkrade fyllde 65 år. Något uttalat behov av att förlänga retroaktivtiden för ålderspension fann kommittén därför inte föreligga. Utskottet, som delar kommitténs uppfattning, avstyrker med det anförda bifall till motionen 1978/79:1249.

Folkpension vid bosättning utomlands

Enligt förslaget i propositionen skall folkpension kunna utgå vid bosättning utomlands i förhållande till den försäkrades poängår inom ATP och – före år 1960 – år av utfört förvärvsarbete i Sverige. Dessutom föreslås att år då en förvärvsarbetande genom undantagande eller genom underlåten avgiftsbetalning har stått utanför ATP skall likställas med poängår vid bedömningen av rätt till folkpension.

I motionen 1978/79:1222 av Sven Aspling m. fl. anser motionärerna att det är otillfredsställande att man genom olika delreformer upphäver särbehandlingen av dem som har ett undantagande från ATP. Motionärerna erinrar om att ett undantagande från ATP vid bosättning i Sverige medför att pensions-

tillskotten helt eller delvis kan reduceras. Ett undantagande inverkar således negativt på den trygghetsnivå som är garanterad alla svenska medborgare även om grundförmånen, folkpensionen, inte påverkas. Samma synpunkter kan enligt motionärerna anläggas beträffande dem som inte har erlagt ATP-avgift. De yrkar med hänsyn till det anförda avslag på propositionens förslag att, vid beräkning av folkpension utomlands, sådana år skall beaktas då en person har stått utanför ATP.

Såsom framhålls i propositionen får den föreslagna rätten till folkpension vid bosättning utomlands en klar karaktär av en genom förvärsarbete intjänad rätt till det grundbelopp – motsvarande första basbeloppet inom ATP – som folkpensionen svarar för och den som bosätter sig utomlands garanteras ett fullständigt pensionskydd på grundval av förvärsarbete i Sverige. Enligt utskottets uppfattning är det därvid rimligt att låta allt förvärsarbete i Sverige ge rätt till folkpension vid bosättning utomlands. Som motionärerna påpekar kan ett undantagande reducera pensionstillskott till folkpension men aldrig själva folkpensionen. Ett undantagande eller en underlåten avgiftsbetalning bör därför enligt utskottet inte heller få påverka rätten att uppbära grundförmånen – folkpensionen – vid bosättning utomlands. Utskottet, som således biträder propositionens förslag, avstyrker bifall till motionen 1978/79:1222 i nu aktuell del.

Invandrades rätt till folkpension

Invandrades rätt till folkpension har hittills reglerats genom konventioner. Däremot grundar deras förvärsarbete i Sverige redan nu rätt till ATP. Förslagen i propositionen innebär att samtliga i Sverige bosatta invandrare efter viss tids vistelse i Sverige likställs med svenska medborgare i fråga om rätt till folkpension. Bestämmelserna beträffande kvalifikationsvillkoren har därvid utformats efter mönster av den inledningsvis nämnda Österrikekonventionen. Någon rätt för invandrare att uppbära erhållen folkpension vid bosättning utomlands föreslås inte. Däremot får enligt förslaget en invandrare som flyttar utomlands sedan han beviljats folkpension samma möjligheter som svenska medborgare att åberopa gällande dispensregler och han kan således få behålla folkpensionen om flyttningen utomlands har skett av bl. a. hälsoskäl.

I motionen 1978/79:2150 av Rolf Hagel och Alf Lövenborg framhålls att invandrare från olika länder inte är jämställda när det gäller pensionsbestämmelserna och att det för olika nationaliteter finns skilda kvalifikationstider och bestämmelser om rätt till pension vid bosättning utomlands. Motionärerna föreslår därför att alla, oavsett medborgarskap, skall få samma rätt till pension. Ett liknande förslag läggs fram i motionen 1977/78:692 av samma motionärer.

Förslagen i propositionen som utformats med ledning av den gynnsammaste utomnordiska konventionen innebär att alla invandrare i Sverige garanteras ett likformigt, lagfäst minimiskydd i fråga om rätt till folkpension.

De nu framlagda förslagen tillgodoser därför kraven i motionerna på jämställdhet mellan invandrare från olika länder. Beträffande frågan om folkpension för invandrare vid bosättning utomlands anförs i propositionen att erfarenheterna ger vid handen att denna fråga bör lösas i konventionsförhandlingar. F. n. pågår förhandlingar med ett stort antal länder rörande konventioner som bl. a. innefattar rätt till folkpension utomlands enligt principerna i Österrikekonventionen. Utskottet, som beträffande invandrarers rätt till folkpension ansluter sig till övervägandena bakom propositionens förslag, avstyrker bifall till motionerna 1977/78:692 och 1978/79:2150.

Handikappersättning skall enligt förslaget i propositionen kunna utgå till invandrare som antingen har varit bosatt i Sverige minst fem år eller, om bosättningstiden varit kortare, har varit normalt arbetsför oavbrutet minst ett år under bosättningstiden. Invandrabarn, för vilket har utgått vårdbidrag, kan få rätt till handikappersättning utan att krav på särskilda kvalifikations-tider måste uppfyllas.

Kjell Nilsson och Doris Håvik framhåller i motionen 1978/79:875 att propositionens förslag om handikappersättning inte löser problemen för invandrare som är handikappade vid ankomsten till Sverige. Motionärerna anför bl. a. att Sverige tar emot flyktingar i medvetande om att de har olika handikapp och att flera blinda politiska flyktingar finns i landet. Även om dessa efter utbildning har kunnat få arbete och i många fall arbete jämsides med svenskar med samma handikapp har de – påpekar motionärerna – trots motsvarande merutgifter inte haft samma möjligheter som svenska medborgare att få handikappersättning. Enligt motionen skulle ett förslag som jämställer invandrare med svenska medborgare i detta hänseende innebära en ringa ekonomisk belastning. Motionärerna hemställer därför att bestämmelserna om handikappersättning snarast ses över.

I propositionen har departementschefen inte funnit skäl att nu föreslå kortare kvalifikationsregler för folkpensionsförmåner än som stadgas i principkonventionen med Österrike. Utskottet ansluter sig till denna bedömning. Utskottet finner emellertid motionärernas synpunkter värda beaktande och anser därför att den aktualiserade frågan bör bli föremål för översyn. Riksförsäkringsverket har år 1978 fått i uppdrag att utreda frågan om vilka merutgifter som bör beaktas vid prövningen av rätten till handikappersättning på grund av olika sjukdomar och handikapp. Uppdraget innefattar också en kartläggning av de normala stödbehoven för blinda. Den av utskottet förordade översynen kan ske antingen i anslutning till riksförsäkringsverkets utredningsuppdrag eller på sätt regeringen finner lämpligt. Vad utskottet anfört bör ges regeringen till känna. Yrkandet i motionen 1978/79:875 blir härigenom tillgodosett.

Propositionens förslag beträffande invandrarers rätt till barnpension följer också bestämmelserna i Österrikekonventionen. Dessa innebär att barnpension kan utgå om den avlidne föräldern omedelbart före sin död har varit bosatt i Sverige i minst fem år och barnet vid dödsfallet var bosatt i Sverige.

Barnpension kan också utgå om barnet är bosatt i Sverige sedan minst fem år och barnet eller den avlidne föräldern vid dödsfallet var bosatt i Sverige.

Till barn vars föräldrar lever åtskilda kan bidragsförskott utgå då vårdnadshavaren och barnet är bosatta i Sverige och någon av dem sedan minst sex månader vistas här i landet. Rätten till bidragsförskott upphör när den förälder som inte är vårdnadshavare avlider. Ett invandrabarn kan således vid föräldrarnas död gå miste om bidragsförskott och därefter få vänta på barnpension under den föreslagna kvalifikationstiden.

I motionerna 1977/78:1065 och 1978/79:1235 av Gördis Hörnlund m. fl. framhålls att ett invandrabarn som genom dödsfall förlorar en eller båda föräldrarna kan ställas utan ekonomisk grundtrygghet. Motionärerna vänder sig mot de uppställda kvalifikationsreglerna för barnpension och förslår i stället att samma tidsregel skall gälla för barnpension som för utbetalning av bidragsförskott till invandrabarn.

Frågan om en samordning mellan bidragsförskott och barnpension har tidigare varit föremål för behandling i utskottet. Motioner i ämnet har avslagits av riksdagen senast under riksmötet 1976/77 (SfU 1976/77:19) under hänvisning till pensionskommitténs då pågående utredningsarbete.

Enligt utskottets mening är det angeläget att den i motionerna aktualiserade frågan rörande barnpension för invandrabarn får en positiv lösning. Frågan har samband med pensionskommitténs pågående översyn av efterlevandepensioneringen och bör lämpligen övervägas i detta sammanhang. Utskottet föreslår därför att motionerna överlämnas till kommittén för beaktande. Det anförda bör ges regeringen till känna. Yrkandena i motionerna 1977/78:1065 och 1978/79:1235 får härmed anses tillgodosedda.

Ett adoptivförhållande kommer till stånd genom beslut av allmän domstol eller – när utländskt adoptionsbeslut föreligger – genom godkännande av regeringen. Efter adoptionen anses barnet i rättsliga sammanhang som barn till den eller dem som har adopterat barnet och inte som barn till sina biologiska föräldrar. Detta innebär bl. a. att adoptivbarnets pensionsrätt är knuten till adoptanten. I avvaktan på att ett adoptionsärende slutbehandlas vistas utländska barn under 16 år som kommer till Sverige regelmässigt som fosterbarn i det blivande adoptivhemmet. Skulle någon av fosterföräldrarna avlida innan adoptionsärendet har avgjorts utgår således inte barnpension.

I motionen 1978/79:356 av Ulla Ekelund begärs förslag till sådan ändring i lagen om allmän försäkring att invandrabarn som i adoptionssyfte placeras i ett hem redan från ankomsten till hemmet skall betraktas som adopterat. Även motionärerna i motionen 1978/79:702 av Anita Gradin m. fl. föreslår åtgärder för att tillgodose sådana barns ekonomiska trygghet. Motionärerna pekar på att i de fall där ett adoptionsbeslut har fattats i barnets hemland kan barnpension utgå retroaktivt så snart det utländska adoptionsbeslutet har giltigförklarats i Sverige. Denna möjlighet finns, anför motionärerna, inte beträffande barn i vars hemländer man inte fattar adoptionsbeslut trots att det av samtliga handlingar framgår att syftet är att barnet skall adopteras.

Riksdagen har på förslag av lagutskottet (LU 1978/79:9) överlämnat en motion om blivande adoptivbarns rättsliga ställning till utredningen om barnens rätt. I motionen framhölls bl. a. att gällande regler om underhållsbidrag inte är tillämpliga då makar gemensamt har tagit hit barn från utlandet för att adoptera det och sedan har skilt sig innan adoptionen har blivit klar.

Utskottet anser att även frågan om barnpension till presumtiva adoptivbarn bör närmare övervägas. Som nämnts behandlar pensionskommittén f. n. frågan om efterlevandepensioneringens framtida utformning. Även de nu behandlade motionerna bör därför överlämnas till kommittén för beaktande, vilket bör ges regeringen till känna. Utskottet vill i detta sammanhang också erinra om att ensamförälderkommittén, som har till uppgift att se över samhällsstödet till ensamstående föräldrar, enligt sina direktiv skall samråda med pensionskommittén i frågor rörande stödet när en av föräldrarna saknas.

Med det anförda får motionerna 1978/79:356 och 1978/79:702 anses besvarade.

Övriga frågor

Utskottet har inledningsvis nämnt att pensionskommittén i sitt betänkande lagt fram förslag i frågor som inte behandlas i föreliggande proposition. Kommittén har bl. a. föreslagit att livräntor från arbetsskadeförsäkringen m. m. och vissa äldre livräntor skall standardsäkras och att möjligheten att anmäla undantagande från ATP skall slopas.

Pensionskommitténs uppdrag om standardsäkring av arbetsskadelivräntor var en följd av överväganden inom yrkesskadeförsäkringskommittén. I sitt huvudbetänkande (SOU 1975:84) Ersättning vid arbetsskada uttalade sig yrkesskadeförsäkringskommittén för en standardsäkring av sådana livräntor som skulle utgå från den föreslagna nya arbetsskadeförsäkringen. Yrkesskadeförsäkringskommittén avstod från att för egen del lägga fram förslag härom med hänvisning till att pensionskommittén prövade frågan om standardsäkring inom bl. a. den allmänna pensioneringen. Yrkesskadeförsäkringskommittén förutsatte emellertid att pensionskommittén vid sitt utredningsarbete skulle beakta frågans särskilda vikt såvitt rörde dem som skadats i arbetet och lägga fram förslag i sådan tid att en standardsäkring kunde ingå i den nya lagen om arbetsskadeförsäkring. På grundval av yrkesskadeförsäkringskommitténs förslag trädde nya lagar om arbetsskadeförsäkring, statligt personskadeskydd och krigsskadeersättning till sjömän i kraft den 1 juli 1977. Yrkesskadeförsäkringskommittén förordade i sitt slutbetänkande (SOU 1976:50) Statligt personskadeskydd att också livräntor som har beviljats före det lagen om arbetsskadeförsäkring trädde i kraft skulle standardsäkras.

Pensionskommitténs förslag på denna punkt innebär bl. a. följande. Standardsäkringen skall omfatta livräntor som utgår enligt de ovan nämnda

tre författningarna. Dessutom skall vissa äldre livräntor standardsäkras, nämligen dels efterlevandelivräntor, dels egenlivräntor som grundas på en invaliditetsgrad som uppgår till minst 25 %. Standarduppräknings avses därvid omfatta bl. a. sådana livräntor som utgår av statsmedel enligt den numera upphävda militärsättningslagen. Livräntorna skall vidare räknas upp med en standardfaktor den 1 januari varje år. Standardfaktorn skall bestämmas med utgångspunkt i utvecklingen mellan två på varandra följande kalenderår av den totala lönesumman enligt nationalräkenskaperna sedan hänsyn tagits till förändringar i sysselsättningen och det allmänna prisläget. Värdesäkring av livräntorna genom anknytningen till basbeloppet skall vara fristående från standarduppräknings och alltså fortgå enligt gällande regler. Reglerna om standardsäkring av livräntorna föreslås tillämpade fr. o. m. den 1 januari 1978.

I detta sammanhang kan erinras om att de äldre livräntorna har räknats upp den 1 juli 1977. Uppräknings avsåg sådana egenlivräntor som grundas på en invaliditetsgrad om minst 25 % samt efterlevandelivräntor.

Sven Aspling m. fl. hänvisar i motionen 1978/79:1222 till att yrkesskadeförsäkringskommittén i sitt huvudbetänkande bl. a. anförde att det var angeläget att arbetsskadelivräntorna anpassas efter den allmänna standardhöjning som sker i samhället, något som var särskilt viktigt för dem som skadas i unga år. Motionärerna pekar också på att kommittén framhållit att utan en standardsäkring skulle livräntorna så småningom komma att avlägsna sig ganska betydligt från en hundraprocentig kompensationsnivå, en effekt som kommittén såg som oförenlig med sin principiella inställning att en arbetsskadad genom försäkringen skulle försättas i samma ekonomiska situation som om han inte hade skadats. I motionen framhålls att det är synnerligen angeläget att pensionskommitténs förslag om standardsäkring av livräntor genomförs så att den nya lagen om arbetsskadeförsäkring inte urholkas till sitt innehåll. Riksdagen bör därför snarast föreläggas förslag om standardsäkring.

I motionen 1978/79:704 av Britta Hammarbacken m. fl. framhålls att många äldre skadefall trots uppräknings av livräntorna kompenseras med mycket blygsamma belopp och de skadade får vidkännas en svår ekonomisk och social situation. Motionärerna menar att det därför finns anledning att förverkliga pensionskommitténs förslag och de vill att riksdagen skall begära förslag från regeringen om en uppräknings av ersättningen till äldre skadefall.

Motionärerna i motionen 1978/79:710, Margit Odelsparr och Martin Olsson, menar att livräntebelopp som utgår enligt militärsättningslagen för skador som har inträffat före den 1 juli 1977 är alltför låga. De begär därför en översyn av de ersättningsregler som regleras i militärsättningslagen.

Departementschefen har i den föreliggande propositionen uttalat att han avser att återkomma till kommitténs förslag i övrigt när beredningen därav i socialdepartementet har avslutats. En proposition i vår om ändrade regler för

socialförsäkringsavgifter m. m. har aviserats. Utskottet hyser förståelse för att utformningen av förslag på grundval av ett så pass omfattande betänkande som det pensionskommittén lagt fram inte kan ske i ett sammanhang. Enligt utskottets mening är det emellertid angeläget att de i motionerna aktualiserade frågorna så snart som möjligt tas upp till behandling i regeringskansliet så att de kan få en slutgiltig lösning.

Utskottet, som förutsätter att så sker, avstyrker med det anförda bifall till motionerna 1978/79:704, 1978/79:710 och 1978/79:1222, sistnämnda motion i motsvarande del.

Pensionskommitténs förslag om att slopa undantagandeinstitutet inom den allmänna försäkringen innebär att försäkrad i fortsättningen i princip inte skall kunna omfattas av ett undantagande från ATP och sjukpenningförsäkringen såvitt avser inkomst av annat förvärvsarbete än anställning. Vissa äldre försäkrade, nämligen de som är födda år 1923 eller tidigare och som redan har ett gällande undantagande, föreslås få möjlighet att också i framtiden stå utanför försäkringarna.

I motionen 1978/79:1222 av Sven Aspling m. fl. begärs ett förslag om slopande av reglerna om undantagande inom ATP-systemet. Motionärerna hänvisar till de överväganden som enligt betänkandet ligger till grund för pensionskommitténs förslag. Kommittén beaktade därvid bl. a. att endast ca 30 000 personer under 65 år omfattas av gällande undantagande, att ett förhållandevis ringa antal försäkrade varje år anmäler undantagande, att ett undantagande kan påverka rätten till pensionstillskott och att det finns en fast koppling mellan arbetsskadeförsäkringen och ATP som innebär att den som är undantagen från ATP också är undantagen från arbetsskadeförsäkringen. I motionen framhålls att undantagandeinstitutet sedan länge har varit moget för avskrivning och att det nu inte finns anledning att dröja med ett förslag grundat på pensionskommitténs betänkande.

Som ovan anförts avser departementschefen att återkomma till kommitténs förslag i de delar som inte behandlats i propositionen när beredningen därav har avslutats i socialdepartementet. Något särskilt tillkännagivande anser utskottet därför inte påkallat. Utskottet avstyrker bifall till motionen 1978/79:1222 i motsvarande del.

Mot de delar av propositionen som utskottet inte har tagit upp till behandling har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen

1. beträffande retroaktivitet för pension m. m. avslår motionen 1978/79:1249,
2. beträffande folkpension vid bosättning utomlands med bifall till propositionen 1978/79:75 i motsvarande del och med avslag på

- motionen 1978/79:1222, yrkandet 1, antar 5 kap. 3 § i det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
3. beträffande enhetliga regler för pension till invandrare avslår motionerna 1977/78:692 och 1978/79:2150,
 4. beträffande handikappersättning till invandrare med bifall till motionen 1978/79:875 ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
 5. beträffande barnpension till invandrabarn med anledning av motionerna 1977/78:1065 och 1978/79:1235 ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
 6. beträffande barnpension vid adoption med anledning av motionerna 1978/79:356 och 1978/79:702 ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
 7. beträffande standardsäkring av arbetsskadeliivräntor m. m. avslår motionerna 1978/79:704, 1978/79:710 och 1978/79:1222, yrkandet 2,
 8. beträffande slopande av undantagande från ATP avslår motionen 1978/79:1222, yrkandet 3,
 9. antar de i propositionen framlagda förslagen till
 - a. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring i vad förslaget inte behandlats under 2 ovan,
 - b. lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,
 - c. lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension.

Stockholm den 13 februari 1979

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Arne Magnusson (c), Helge Karlsson (s), Britta Bergström (fp), Doris Håvik (s), Maj Pehrsson (c), Eric Marcusson (s), Allan Åkerlind (m), Börje Nilsson (s), Gösta Andersson (c), Elis Andersson (c), Christer Nilsson (s), Börje Hörnlund (c), Lars-Åke Larsson (s) och Margareta Andrén (fp).

Reservationer

Till betänkandet har avgivits tre reservationer av Sven Aspling, Helge Karlsson, Doris Håvik, Eric Marcusson, Börje Nilsson, Christer Nilsson och Lars-Åke Larsson (alla s), vilka anser

1. beträffande *folkpension vid bosättning utomlands*

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 25 som börjar med "Såsom framhålls" och slutar med "aktuell del." bort ha följande lydelse:

Såsom motionärerna har anfört kan den som har ett undantagande från ATP eller som har underlåtit att erlagga ATP-avgift få sin grundtrygghet från folkpensioneringen – folkpension jämte pensionstillskott – försämrad genom att pensionstillskotten helt eller delvis reduceras. Den som ställer sig utanför ATP har emellertid att räkna med denna konsekvens. Sedan rätten till pensionstillskott infördes år 1969 har det funnits upprepade möjligheter att ansluta sig till systemet oavsett hur länge undantagandet gällt. Utskottet delar därför motionärernas mening att det är otillfredsställande att man genom olika delreformer upphäver särbehandlingen av dem som har ett undantagande från ATP i stället för att angripa problemen så att man i första hand avskaffar undantagandeinstitutet. Detsamma gäller dem som inte erlagt ATP-avgift. Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att det inte är rimligt att den som har stått utanför ATP under sin förvärvsverksamma tid i Sverige vid en senare bosättning utomlands skall kunna uppbära full folkpension. Utskottet biträder därför yrkandet i motionen i denna del och avstyrker bifall till propositionens förslag att vid beräkning av folkpension vid bosättning utomlands även sådana år skall beaktas då någon har stått utanför ATP.

dels att utskottet under 2 bort hemställa

att riksdagen beträffande folkpension vid bosättning utomlands med bifall till motionen 1978/79:1222, yrkandet 1, och med avslag på propositionen 1978/79:75 i motsvarande del antar följande såsom *Reservanternas förslag* betecknade lydelse av 5 kap. 3 § förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Föreslagen lydelse

Vid beräkning av folkpension enligt 2 § skall med år som där avses jämföras

1. år, för vilket bestämmelserna i 11 kap. 6 § första stycket eller 11 kap. 7 § första stycket haft till följd att pensionspoäng icke tillgodoräknats.

Reservanternas förslag

5 kap.

3 §

Vid beräkning av folkpension enligt 2 § skall med år som där avses jämföras

Föreslagen lydelse

2. år före år 1960, för vilket beräknats till statlig inkomstskatt taxerad inkomst eller erlagts sjömansskatt, samt,

3. såvitt gäller person som uppburit ersättning som avses i 11 kap. 2 § fjärde stycket, år före år 1963, för vilket skulle ha beräknats till statlig inkomstskatt taxerad inkomst om skattskyldighet hade förelegat för ersättningen.

Utan hinder av att rätt till tilläggs-pension icke föreligger utgår folkpension enligt 2 § om antalet år som i denna paragraf sägs, när så erfordras sammanlagt med år för vilka pensionspoäng tillgodoräknats, uppgår till minst tre.

Reservanternas förslag

1. år före år 1960, för vilket beräknats till statlig inkomstskatt taxerad inkomst eller erlagts sjömansskatt, samt,

2. såvitt gäller person som uppburit ersättning som avses i 11 kap. 2 § fjärde stycket, år före år 1963, för vilket skulle ha beräknats till statlig inkomstskatt taxerad inkomst om skattskyldighet hade förelegat för ersättningen.

Utan hinder av att rätt till tilläggs-pension icke föreligger utgår folkpension enligt 2 § om antalet år som i denna paragraf sägs, när så erfordras sammanlagt med år för vilka pensionspoäng tillgodoräknats, uppgår till minst tre.

2. beträffande *standardsäkring av arbetsskadelivräntor m. m.*

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 29 med "Departementschefen har" och slutar på s. 30 med "motsvarande del." bort ha följande lydelse:

Departementschefen har i den föreliggande propositionen uttalat att han avser att återkomma till kommitténs förslag i övrigt när beredningen därav i socialdepartementet har avslutats. En eventuell proposition i vår om ändrade regler för socialförsäkringsavgifter m. m. har visserligen aviserats. Redan under år 1978 var emellertid avsikten att en proposition på grundval av kommitténs betänkande beträffande avgifterna skulle föreläggas riksdagen. Utskottet hyser i och för sig förståelse för att utformningen av förslag på grundval av ett så pass omfattande betänkande som det pensionskommittén lagt fram inte kan ske i ett sammanhang. Den angelägna fråga som *standardsäkring av arbetsskadelivräntorna* utgör bör dock kunna slutbehandlas separat i regeringskansliet så att frågan kan få sin lösning utan dröjsmål. Enligt utskottets mening bör riksdagen snarast föreläggas förslag i frågan. Detta bör ges regeringen till känna. Det anförda innebär att utskottet tillstyrker bifall till motionerna 1978/79:1222, yrkandet 2, och 1978/79:704. Yrkandet i motionen 1978/79:710 får samtidigt anses tillgodosett.

dels att utskottet under 7 bort hemställa

att riksdagen beträffande *standardsäkring av arbetsskadelivräntor m. m.* med bifall till motionen 1978/79:1222, yrkandet 2 och

motionen 1978/79:704 samt med anledning av motionen 1978/79:710 ger regeringen till känna vad utskottet anför.

3. beträffande *slopande av undantagande från ATP*

dels att det avsnitt av utskottets yttrande på s. 30 som börjar med "Som ovan" och slutar med "motsvarande del." bort ha följande lydelse:

Enligt departementschefens ovan nämnda uttalande är också frågan om slopande av reglerna om undantagande från ATP föremål för beredning i socialdepartementet. Mot bakgrund av att pensionskommittén – med beaktande av undantagandets inverkan på pensionstillskotten och sambandet med arbetsskadeförsäkringen – enhälligt föreslagit att undantagandeinstitutet skall slopas anser utskottet att förslag härom bör föreläggas riksdagen senast i samband med den i vår aviserade propositionen om ändrade regler för socialförsäkringsavgifter m. m. Utskottet tillstyrker därför bifall till motionen 1222 i nu aktuell del.

dels att utskottet under 8 bort hemställa

att riksdagen beträffande slopande av undantagande från ATP med bifall till motionen 1978/79:1222, yrkandet 3, begär förslag från regeringen om slopande av reglerna om undantagande inom ATP-systemet.